

Bemærkninger til lovforslaget

I § 8, stk. 1, i lov nr. 175 af 12. april 1949 om husmoderafløsning er det bestemt, at loven efter 2 års forløb vil være at optage til revision. Med henblik på denne revision har arbejds- og socialministeriet ved udsendelse af spørgeskemaer til kommunerne indhentet oplysninger om kommunernes erfaringer med hensyn til ordningen, og ministeriet har brevvekslet med de kommunale organisationer og med Københavns magistrat.

Det er ministeriets indtryk, at den hidtidige ordning i det store og hele har virket tilfredsstillende. Pr. 31. august 1951 havde således 417 kommuner — herunder så godt som alle købstadkommuner — indført husmoderafløsning, og der var beskæftiget ca. 2 700 husmoderafløserne. Fra de mindre kommuners side er der imidlertid et stærkt ønske om, at de selv må afgøre, om de skal ansætte en uddannet husmoderafløser eller en anden egnet kvinde. Dette ønske begrundes dels med, at behovet for husmoderafløsning i disse kommuner ikke er så stort, at man kan give en husmoderafløser blot nogenlunde jævn beskæftigelse, dels med, at lokale forhold kan spille ind. Også fra anden side er der rejst ønske om en begrænsning i kravet om undervisning, og hertil kommer, at det har vist sig, at behovet for husmoderafløsning er meget svingende efter årstiden og dermed den forskellige sygelighed i befolkningen, således at der også for de større kommuner er grund til at indføre en mere elastisk ordning end den hidtil gældende.

Det bør derfor efter ministeriets opfattelse overlades til kommunernes egen afgørelse, om der skal stilles krav om, at husmoderafløserne skal have gennemgået en særlig uddannelse. Den hidtidige lovs § 4 foreslås som følge heraf ikke opretholdt; men de fornødne regler om statstilskud til kursus for husmoderafløserne foreslås fastsat i forslaget § 5 i forbindelse med refusionsbestemmelserne.

Ligeledes er det ministeriets opfattelse, at det bør overlades til kommunerne selv at fastsætte lønnen til husmoderafløserne, et princip der dog under hensyn til den betydelige refusion fra statskassen må forudsætte, at lønudgifter udover visse grænser ikke kan anmeldes til refusion, jfr. nærmere nedenfor i bemærkningerne til forslaget § 5.

Den samlede refusionsberettigende udgift til husmoderafløsning udgjorde i finansåret

1950—51 knap 8,3 mill. kr.; heraf refunderer statskassen godt 4,1 mill. kr.

Til § 1.

Bestemmelsen svarer til § 1 i den hidtidige lov. Det er arbejds- og socialministeriets hensigt i et cirkulære til kommunerne at fremhæve forudsætningen om, at behovet for husmoderafløsning skal være midlertidigt, og at fastsætte nærmere retningslinier i denne henseende. Det er herunder bl. a. hensigten at udtale, at husmoderafløsning af hensyn til faren for misbrug kun i særlige tilfælde bør ydes udover 14 dage i tilfælde, hvor husmoderen ligger syg i hjemmet eller har født hjemme. Det er endvidere hensigten at udtale, at der bør træffes andre foranstaltninger i tilfælde, hvor det kan forudses, at varig hjælp er påkrævet.

Til § 2.

Bestemmelsen svarer til § 2 i den hidtidige lov.

Til § 3.

Bestemmelsen svarer til § 3 i den hidtidige lov.

Til § 4.

Bestemmelsen svarer til § 5 i den hidtidige lov, men hjemler dog kun fastsættelsen af mere almindelige retningslinier, jfr. om lønfastsættelsen nedenfor i bemærkningerne til forslaget § 5.

Til § 5.

Under den hidtidige lov har arbejds- og socialministeren efter forhandling med finansministeren og indenrigsministeren i medfør af lovens § 5 fastsat lønningen for husmoderafløserne til 2 100 kr. årlig, stigende hvert 3. år med 150 kr. til 2 550 kr., hvortil ydes tillæg svarende til de for statens tjenestemænd gældende tillæg; for timelønnede er fastsat hertil svarende lønsatser. Disse lønninger er højere end den sædvanlige lønning til ufaglært kvindelig arbejdskraft, og anvendelsen af lønsatserne forudsætter derfor, at husmoderafløserne er uddannet på et godkendt kursus, jfr. lovens § 4. Til husmoderafløserne, der ikke har fået denne uddannelse, kan derimod kun udbetales den — lavere — lønning, der normalt ydes på egnen for tilsvarende arbejde.

Det er som nævnt i de indledende bemærkninger arbejds- og socialministeriets opfattelse, at det i princippet må afgøres af kommunerne selv, hvor stor en lønning der